

Sygn. akt VIII U 2524/18

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2019 r. w Gliwicach

sprawy Ł. A. i A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podstawę wymiaru składek

na skutek odwołania Ł. A. i A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 13 lipca 2018 r. **nr** (...)

1. oddala odwołania;
2. zasądza od Ł. A. i A. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwoty po 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. odstępuje od obciążania odwołujących kosztami zastępstwa procesowego w pozostałej części.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn akt VIII U 2524/18

Uzasadnienie do pkt 2 i 3 wyroku z dnia 20 kwietnia 2019 roku

Decyzją z dnia 13 lipca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe wynosi 4.000 zł za pełny miesiąc od 1 lutego 2016 roku dla A. S. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek Ł. A..

Odwołania wnieśli A. S. i Ł. A.. Obie sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania.

Sąd uznał odwołania za niezasadne i je oddalił.

Wartość przedmiotu sporu wynosiła 81.026 zł – suma składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe liczona od różnicy w podstawie wymiaru składek deklarowanej przez płatnika za ubezpieczoną A. S., a przyjętą przez ZUS w zaskarżonej decyzji za sporny okres.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. obciążając nimi odwołujących w 50 %, a w pozostałej części odstępując od obciążania ich tymi kosztami. Odstąpienie od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego zgodnie z art. 102 k.p.c. jest możliwe jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, tj. wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności.

Jak wskazał Sąd Najwyższy „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całości okoliczności, które by uzasadniały odstąpienie od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (postanowienie z 14 stycznia 1974r., II CZ 223/73, LEX nr 7379, postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 1976r. sygn. IV Pz 61/76, LEX nr 7856, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 1981r. sygn. IV Pz 11/81, LEX nr 8307).

W ocenie sądu w niniejszej sprawie wystąpiły szczególne okoliczności dotyczące charakteru sprawy. Organ rentowy wydał jedną decyzję, która była adresowana do dwóch osób. Oboje adresaci decyzji złożyli odwołania. Organ rentowy w sprawie był reprezentowany przez tego samego pełnomocnika, który sporządził dwie odpowiedzi na odwołania. W każdej z nich były podniesione te same argumenty. Jak już wyżej wskazano obie sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozprawy przed sądem przeznaczone były na postępowanie dowodowe prowadzone równocześnie w sprawach z dwóch odwołań. Zatem nakład pracy pełnomocnika organu rentowego był taki jakby prowadził jedną sprawę o wartości przedmiotu sporu 81.026 zł. W tej sytuacji obciążanie odwołujących pełnymi kosztami zastępstwa procesowego byłoby niesłuszne. Sąd uznał za zasadne obniżenie wynagrodzenia pełnomocnika do łącznej wysokości jednej stawki minimalnej za prowadzenie sprawy o wartości przedmiotu sporu mieszczącej się w przedziale 50.000 zł – 200.000 zł - § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz. 1804) biorąc pod uwagę, że nakład pracy pełnomocnika był w istocie taki jak przy reprezentowaniu organu rentowego w sprawie z odwołania od jednej decyzji, gdyż zajęcie stanowiska w sprawie nie wymagało zindywidualizowania argumentów w zakresie każdego z odwołań (uchwała Sądu Najwyższego z 10 lipca 2015r., III CZP 29/15, Lex nr 1751211; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2015r., IV CSK 96/15, Lex nr 1977938).

(-) SSO Patrycja Bogacińska

Sygn akt VIII U 2524/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 lipca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe wynosi 4.000 zł za pełny miesiąc od 1 lutego 2016 roku dla A. S. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek Ł. A..

Odwołania wnieśli A. S. i Ł. A.. Obie sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania. Odwołujący domagali się zmiany zaskarżonej decyzji i stwierdzenia, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe wynosi 15.000 zł za pełny miesiąc od 1 lutego 2016 roku dla A. S. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek Ł. A..

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań i podtrzymał dotychczasowe stanowisko oraz wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ł. A. prowadzi działalność gospodarczą na własne nazwisko od 1 lutego 2011 roku. Z tytułu tej działalności uzyskał następujące dochody i poniósł następujące straty:

- 2011 rok – dochód 0,00 zł; strata 87.851,23 zł
- 2012 rok – dochód 69.196,69 zł
- 2013 rok – dochód 36.143,58 zł
- 2014 rok – dochód 44.172,24 zł
- 2015 rok – dochód 0,00 zł, strata 938.147,79 zł
- 2016 rok – dochód 157.282,66 zł
- 2017 rok – dochód 0,00 zł, strata 403.540,46 zł.

Ł. A. i A. S. prowadzili działalność gospodarczą pod nazwą Ł. A., (...) Spółka Cywilna od dnia 8 października 2015 roku. Z dniem 10 marca 2016 roku działalność ta została przekształcona w (...) Spółka Komandytowa - wspólnikami są Ł. A. i A. S.. Zarówno Ł. A. jak i (...) Spółka Komandytowa zajmują się transportem drogowym towarów.

A. S. urodziła się (...). W latach 2000-2005 uczęszczała do Zespołu Szkół (...) w N., w latach 2006-2009 uczyła się w (...) w S.. Pracowała jako sprzedawca i recepcjonistka.

W dniu 16 kwietnia 2012 roku A. S. zawarła z Ł. A. umowę o pracę na czas określony do 31 grudnia 2012 roku z wynagrodzeniem 2.500 zł miesięcznie. Ubezpieczona została zatrudniona na stanowisku spedytora międzynarodowego. Strony zawierały kolejne umowy o pracę:

- w dniu 2 stycznia 2013 roku na pełny etat, na czas nieokreślony z wynagrodzeniem 3.500 zł miesięcznie;
- w dniu 31 stycznia 2013 roku na 1/2 etatu, na czas określony od 1 lutego 2013 roku do 31 marca 2013 roku z wynagrodzeniem 800 zł;
- w dniu 16 września 2013 roku na 1/2 etatu na czas określony od 16 września 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku z wynagrodzeniem 800 zł;
- w dniu 2 stycznia 2014 roku na 1/2 etatu na czas nieokreślony od 2 stycznia 2014 roku z wynagrodzeniem 1.000 zł;
- w dniu 29 lipca 2015 roku zawarte zostało porozumienie zmieniające warunki umowy o pracę od 1 sierpnia 2015 roku, ubezpieczona zatrudniona została za pełny etat z wynagrodzeniem 3.000 zł miesięcznie;
- w dniu 30 października 2015 roku zawarte zostało porozumienie zmieniające do umowy o pracę, zmianie uległa wysokość wynagrodzenia na 4.000 zł miesięcznie.
- kolejne porozumienie zostało zawarte w dniu 29 stycznia 2016 roku, mocą tego porozumienia wynagrodzenie ubezpieczonej wzrosło do 15.000 zł miesięcznie od 1 lutego 2016 roku i powierzono jej stanowisko kierownika spedycji.

A. S. w okresie od 1 lutego 2016 roku uzyskiwała świadczenia z tytułu niezdolności do pracy w okresach:

- od 19 lutego 2016 roku do 22 marca 2016 roku – wynagrodzenie chorobowe,
- od 23 marca 2016 roku do 30 kwietnia 2016 roku – zasiłek chorobowy,

- od 19 lutego 2017 roku do 22 marca 2017 roku – wynagrodzenie chorobowe,
- od 1 kwietnia 2017 roku do 30 czerwca 2017 roku – zasiłek chorobowy,
- od 1 sierpnia 2017 roku do 3 sierpnia 2017 roku – zasiłek chorobowy,
- od 4 sierpnia 2017 roku do 29 kwietnia 2018 roku – zasiłek macierzyński,
- od 30 kwietnia 2018 roku do 1 czerwca 2018 roku – wynagrodzenie chorobowe,
- od 2 czerwca 2018 roku do 19 grudnia 2018 roku – zasiłek chorobowy,
- od 20 grudnia 2018 roku – zasiłek macierzyński.

Faktycznie ubezpieczona po zmianie umowy o pracę w zakresie podwyższenia wynagrodzenia do 15.000 zł wykonywała pracę :

- od 1 lutego 2016 roku do 18 lutego 2016 roku,
- od 1 maja 2016 roku do 18 lutego 2017 roku,
- od 1 lipca 2017 roku do 31 lipca 2017 roku.

Pracę spedytora wykonywała także A. K. z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w granicach od 2.500 zł do 4.215 zł (w latach 2017-2018). Przy czym była ona zatrudniona w spółce komandytowej. Natomiast w (...) Ł. A. najwyższe wynagrodzenia uzyskiwała D. G. – około 4.500 zł i M. K. – około 4.660 zł (w latach 2017-2018).

A. S. na stanowisku spedytora zajmowała się pozyskiwaniem klientów na giełdzie transportowej, planowaniem tras przewozów, pilotowaniem kierowców w czasie podróży zagranicznych – 16 busów i tira. Ponadto rozmawiała z klientami w języku niemieckim i angielskim, utrzymywała z nimi relacje, odbywała podróże zagraniczne. A. S. była bardzo dobrym pracownikiem. Odznaczała się zaangażowaniem. W pracy wykorzystywała biegłą znajomość języka niemieckiego i angielskiego. Potrafiła pozyskiwać klientów, negocjować z nimi, miała zmysł handlowca. Ponadto była rzetelna, obowiązkowa i odpowiedzialna. Potrafiła rozwiązać każdy problem. Służyła pomocą innym spedytorom, przekazywała im swoją wiedzę. Była osobą komunikatywną. Kierowcy lubili współpracować z ubezpieczoną i domagali się aby to ona pilotowała ich kursy. Odwołującą interesowali się łowcy głów (headhunterzy) i proponowali zmianę zatrudnienia. Po zwiększeniu wynagrodzenia do 15.000 zł ubezpieczoną zwiększono zakres obowiązków o likwidację szkód - czym wcześniej zajmował się Ł. A..

Od jesieni 2015 roku A. S. i Ł. A. pozostają w związku. W dniu 18 stycznia 2016 roku ubezpieczona dowiedziała się, że jest w ciąży. Ciąża zakończyła się poronieniem. Z tego powodu odwołująca przebywała na zwolnieniu lekarskim. Obecnie strony mają dwoje dzieci urodzonych: 5 sierpnia 2017 roku i 20 grudnia 2018 roku.

W czasie nieobecności ubezpieczonej w pracy jej zadania zostały rozdzielone na innych pracowników. Obowiązki przydzielono między innymi A. K., która stała się prawą ręką Ł. A.. Częściowo przejął je też Ł. A. – rozmowy z klientami w języku niemieckim. Praca spedytora jest wymagającą pracą. Z tego powodu w firmie odwołującego jest duża rotacja pracowników zajmujących się spedycją. Na miejsce ubezpieczonej nie zatrudniono innej osoby.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie przeprowadzonych dowodów: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonej A. S., kart wynagrodzeń pracowników za 2017 i 2018 rok (karta 47-50), informacji Naczelnika Urzędu Skarbowego w Z. (karta 55), odpisu z (...) Spółka Komandytowa (karta 57-59), list wypłat z umów o pracę pracowników za 2017 i 2018 rok (karta 71-118), dokumentacji medycznej A. S. (karta 121-169), zeznań świadków E. G. (karta 178-179), A. K. (karta 179-181), M. L. (karta 181), B. L. (karta 181-182), przesłuchania stron (karta 183-187).

Sąd oparł się na przeprowadzonych dowodach w całości. Dał sąd wiarę przesłuchaniu stron albowiem wyjaśnienia odwołujących były szczegółowe i tworzyły całość z materiałem dowodowym w postaci dokumentów. Uwzględnił sąd także zeznania świadków uznając je za obiektywne.

Sąd uznał odwołania za niezasadne i je oddalił.

W niniejszej sprawie organ rentowy nie kwestionował, że A. S. i Ł. A. łączy umowa o pracę. Organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę jest nieważna jedynie w części, a to w zakresie dotyczącym wysokości wynagrodzenia. ZUS przyjął, że wynagrodzenie odwołującej powinno kształtować się na poziomie kwoty 4.000 zł tj. kwoty wynagrodzenia przed podwyżką do 15.000 zł.

Sąd uznał, że nieważna jest umowa o pracę zawarta pomiędzy stronami jedynie w części tj. w przedmiocie wysokości wynagrodzenia ustalonego porozumieniem zawartym w dniu 29 stycznia 2016 roku, mocą którego wynagrodzenie ubezpieczonej wzrosło do 15.000 zł miesięcznie od 1 lutego 2016 roku. W tym zakresie rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie art. 58 § 3 k.c.

Zgodnie z przepisem art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Zgodnie z art. 78 § 1 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

W wyroku z dnia 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05 Sąd Najwyższy stwierdził, że ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu (art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Sąd Okręgowy podziela stanowisko przedstawione w uzasadnieniu tego wyroku. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują, że wynagrodzenie ustalone w umowie o pracę do kwoty 4.000 zł nie narusza zasad współzycia społecznego. W ocenie sądu nadmierne jest wynagrodzenie ponad tę kwotę. Jak już wyżej ustalono faktycznie ubezpieczona po zmianie umowy o pracę w zakresie podwyższenia wynagrodzenia do 15.000 zł wykonywała pracę :

- od 1 lutego 2016 roku do 18 lutego 2016 roku,

- od 1 maja 2016 roku do 18 lutego 2017 roku,

- od 1 lipca 2017 roku do 31 lipca 2017 roku.

Pracodawcy nie było stać na wypłatę wynagrodzenia w kwocie 15.000 zł miesięcznie. Z informacji Naczelnika Urzędu Skarbowego wynika, że firma miała niewielki dochód w latach 2012-2014. W 2015 roku poniosła stratę w wysokości 938.147,79 zł. Pomimo tego wynagrodzenie odwołującej zostało podniesione od 1 lutego 2016 roku. W 2016 roku zostało wypłacone wynagrodzenie za 9 miesięcy. Firma osiągnęła dochód za 2016 rok w kwocie 157.282,66 zł. Dochód ten w niewielkiej części pokrywał stratę z roku 2015. W 2017 roku firma ponownie poniosła stratę, w kwocie 403.540,46 zł, pomimo, że od kwietnia 2017 roku pracodawca nie wypłacił ubezpieczonej żadnych świadczeń. Wysokość wynagrodzenia A. S. wzrosła z kwoty 4.000 zł do 15.000 zł, kiedy pracodawca i zarazem jej partner dowiedział się o ciąży. Pomimo tego, że firma miała stratę i inni pracownicy otrzymywali wynagrodzenie w kwocie około 4.000 zł w latach 2017-2018 wynagrodzenie A. S. wzrosło prawie 4 krotnie. W tym zakresie wysokość wynagrodzenia narusza zasady współzycia społecznego i w konsekwencji w tej części umowa o pracę jest nieważna z mocy art. 58 § 3 k.c. Sąd nie neguje, że A. S. była bardzo dobrym pracownikiem. Co do zasady strony stosunku pracy mają swobodę w ustaleniu wynagrodzenia pracownika z uwzględnieniem wynagrodzenia minimalnego. Jednak konsekwencją pozostawania w stosunku pracy jest obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym z mocy art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. nr 205, poz. 1585 ze zmianami), które stanowią,

że pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. Wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe określa art. 18 ust. 1 i 2. Z kolei w związku z podleganiem ubezpieczeniu chorobowemu po stronie pracownika powstaje prawo do zasiłku chorobowego i macierzyńskiego oraz innych świadczeń określonych ustawą z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2017r., poz. 1368 ze zm.). W ten sposób stosunek cywilno-prawny jakim jest stosunek pracy ma konsekwencje w stosunku publiczno-prawnym jakim jest stosunek z zakresu ubezpieczeń społecznych. Ten zaś nie jest oparty na zasadzie swobody jego kształtowania lecz jest w całości uregulowany przepisami. Stąd organ rentowy ma uprawnienie i obowiązek kwestionowania deklarowanej podstawy wymiaru składek za pracownika jeśli jej wysokość narusza zasady współzycia społecznego przez uzyskiwanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego kosztem innych ubezpieczonych. Taka okoliczność wystąpiła w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze powyższe sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie w pkt 1.

Wartość przedmiotu sporu wynosiła 81.026 zł – suma składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe liczona od różnicy w podstawie wymiaru składek deklarowanej przez płatnika za ubezpieczoną A. S., a przyjętą przez ZUS w zaskarżonej decyzji za sporny okres.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. obciążając nimi odwołujących w 50 %, a w pozostałej części odstępując od obciążania ich tymi kosztami. Odstąpienie od obciążania strony przegranej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego zgodnie z art. 102 k.p.c. jest możliwe jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, tj. wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności.

Jak wskazał Sąd Najwyższy „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstąpienie od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego” (postanowienie z 14 stycznia 1974r., II CZ 223/73, LEX nr 7379, postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 1976r. sygn. IV Pz 61/76, LEX nr 7856, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 1981r. sygn. IV Pz 11/81, LEX nr 8307).

W ocenie sądu w niniejszej sprawie wystąpiły szczególne okoliczności dotyczące charakteru sprawy. Organ rentowy wydał jedną decyzję, która była adresowana do dwóch osób. Oboje adresaci decyzji złożyli odwołania. Organ rentowy w sprawie był reprezentowany przez tego samego pełnomocnika, który sporządził dwie odpowiedzi na odwołania. W każdej z nich były podniesione te same argumenty. Jak już wyżej wskazano obie sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozprawy przed sądem przeznaczone były na postępowanie dowodowe prowadzone równocześnie w sprawach z dwóch odwołań. Zatem nakład pracy pełnomocnika organu rentowego był taki jakby prowadził jedną sprawę o wartości przedmiotu sporu 81.026 zł. W tej sytuacji obciążanie odwołujących pełnymi kosztami zastępstwa procesowego byłoby niesłuszne. Sąd uznał za zasadne obniżenie wynagrodzenia pełnomocnika do łącznej wysokości jednej stawki minimalnej za prowadzenie sprawy o wartości przedmiotu sporu mieszczącej się w przedziale 50.000 zł – 200.000 zł - § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz. 1804) biorąc pod uwagę, że nakład pracy pełnomocnika był w istocie taki jak przy reprezentowaniu organu rentowego w sprawie z odwołania od jednej decyzji, gdyż zajęcie stanowiska w sprawie nie wymagało zindywidualizowania argumentów w zakresie każdego z odwołań (uchwała Sądu Najwyższego z 10 lipca 2015r., III CZP 29/15, Lex nr 1751211; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2015r., IV CSK 96/15, Lex nr 1977938).

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek